

Stikkprøvekontroll

Veiledning for stikkprøvekontroll ved bruk av
EVA Skanning

Innhold

---

1 Stikkprøvekontroll	3
1.1 Hvorfor gjennomføre stikkprøvekontroll?	3
1.2 Stikkprøvekontroll ved ulike valg	3
2 Anbefalt rutine for stikkprøvekontroll.....	4
2.1 Klargjøring og praktiske råd til stikkprøvekontroll	4
2.2 Rutine for stikkprøve av partifordeling	5
2.3 Oversikt over stikkprøver.....	6

1 Stikkprøvekontroll

1.1 Hvorfor gjennomføre stikkprøvekontroll?

Alle kommuner gjennomfører første opptelling av stemmesedlene manuelt. For de kommunene og fylkeskommunene som velger å telle andre opptelling eller kontrolltelling maskinelt skal det, i henhold til § 11-4 i forskriften, gjennomføres stikkprøvekontroll av tellingene. Hensikten med stikkprøve er å avdekke eventuelle systematiske feil ved programvaren EVA Skanning.

§ 11-1 i valgforskriften pålegger at det ved maskinell telling skal gjennomføres stikkprøvekontroll. Valgdirektoratet anbefaler at det gjennomføres stikkprøver av alle opptellingskategorier:

- Forhåndsstemmer - fra valglokalene
- Forhåndsstemmer - øvrige
- Forhåndsstemmer - telt etter kl. 17 dagen etter valgdagen
- Valgtingsstemmer - fra valglokalene
- Valgtingsstemmer - øvrige

Husk at dersom stikkprøvekontroll **ikke** har avdekket systematiske avvik, men det likevel foreligger avvik mellom første og andre telling, skal valgstyret vurdere om avviket kan aksepteres eller om det skal gjennomføres en ny telling av hele eller deler av opptellingskategorien.

Les hele veilederen før dere starter med maskinell opptelling og stikkprøvekontroll.

1.2 Stikkprøvekontroll ved ulike valg

Ved stortingsvalg skal stikkprøvekontroll kontrollere partifordeling. Dette er spesielt viktig dersom det er avvik mellom første- og andre telling¹, og det er behov for å gjennomføre en ny maskinell telling. Systematiske avvik av partifordeling kan i slike tilfeller for eksempel være at partiet X gjentatte ganger får registrert annenhver stemme til partiet Y, som sin stemme.

Ved kommunestyre- og fylkestingsvalg skal det også tas stikkprøve av rettelsler på stemmesedlene. Systematiske avvik kan i slike tilfeller være at kandidat Y gjentatte ganger får en personstemme når en velger har skrevet opp navnet til kandidat X.

Under følger Valgdirektoratets steg-for-steg rutine som en anbefaling til hvordan stikkprøver bør gjennomføres.

---

¹ Eller avvik mellom kommunens andre telling og fylkeskommunens kontrolltelling.

2 Anbefalt rutine for stikkprøvekontroll

2.1 Klargjøring og praktiske råd til stikkprøvekontroll

Klargjøring og praktiske råd før stemmesedler er skannet:

- Det er naturlig at **rekkefølgen** i opptellingen følges ved å begynne med stikkprøver av forhåndsstemmer søndag før valgdagen, etterfulgt av valgtingsstemmene på valgdagen, og til slutt forhåndsstemmene telt etter kl. 17 dagen etter valgdagen.
- Dersom **flere skannere** benyttes bør det tilrettelegges for at det gjennomføres minimum én stikkprøvekontroll per skanner som benyttes.
- **Merk kasser** hvor du skal foreta stikkprøver på forhånd, men begrens gjerne informasjonen om hvilke kasser dette gjelder til de med ansvar for opptellingen. La de merkede kassene behandles på lik måte slik at de som skanner plukker kasser så vilkårlig som mulig.

Klargjøring til stikkprøvekontroll når stemmesedler er skannet:

- **Sjekk status** i EVA Jobbstyring og at den viser «klar for ferdigstilling» før du starter stikkprøvekontrollen av stemmesedlene.
- **Marker kassen** med hvilken stasjon og hvilke personer som har gjennomført skanning av sedlene.
- **To personer** gjennomfører stikkprøvene hvor:
  - en kontrollerer innhold på papirstemmeseddel, og
  - en kontrollerer innhold på skjerm
- **Parallell gjennomføring** av stikkprøver, skanning og verifisering av sedler er fullt mulig, men kassen det skal gjennomføres stikkprøvekontroll av må være ferdig verifisert. Pass derfor godt på at stikkprøvepersonellet har oversikt over hvilke kasser som er klargjort for stikkprøve.

Husk at kassen med stemmesedler må ha samme rekkefølge som under skanning, slik at du klarer å identifisere papirseddelen med seddelen du ser på skjermen. Skanneroperatør må legge sedlene tilbake i kassen uten å gjøre endringer på bunken. Riktig stemmeseddel finner man ved å kontrollere seddel-ID.

Dersom det avdekkes **systematiske avvik**, skal Valgdirektoratet kontaktes gjennom [kontaktskjemaet på Valgmedarbeiderportalen](#).

2.2 Rutine for stikkprøve av partifordeling

Når det gjennomføres stikkprøver skal det kontrolleres at korrekt parti får riktig antall stemmer. Prosedyren under er to-delt og består av en manuell kontroll som deretter sammenlignes med EVA Stikkprøve.

Manuell kontroll:

1. Hent kasse som er klar for stikkprøve.
2. Noter ned hvilken skannerstasjon som har gjennomført opptellingen og andre opplysninger om kassen på dokumentet utarbeidet av Valgdirektoratet.
3. Tell opp stemmesedlene i kassen fordelt på parti og blanke og noter resultatet på dokumentet.

EVA Stikkprøve:

4. Åpne EVA Stikkprøve og skann strekkodeark for kassen. Stikkprøvevinduet åpner seg.
5. Velg fanen «Kasse» i stikkprøvevinduet.
6. Sammenlign resultatet etter opptelling av kasse og resultatet for kassen presentert i EVA Skanning.
7. Dersom avvik, kan dette være et resultat av manuell verifisering i EVA Skann. Kontroller derfor sedlene ved å sammenligne hver enkelt papirseddel med seddel på skjerm.
8. Noter avvik mellom manuell opptelling av kasse og resultatet presentert i EVA Skanning.
9. Kvittér ut stikkprøvekontrollen. Hvis stikkprøven stemmer overens med resultatet kan dette noteres, og man er ferdig med stikkprøvekontrollen.

<p>Dersom dere har registrert noen stemmesedler manuelt, vises det i EVA Stikkprøve en oversikt over disse. I gjennomgangen av sedlene enkeltvis vil de manuelt registrerte vises uten bilde.</p>

2.3 Oversikt over stikkprøver

Ved gjennomføring av stikkprøver anbefales det å holde god oversikt over stikkprøvene og resultatene. EVA Stikkprøve holder ikke oversikt over stikkprøvekontrollene som gjennomføres, denne må føres manuelt.

Hver stikkprøvestasjon må ha hvert sitt dokumentasjonsark som beskriver hvilken skanningstasjon som er benyttet, opptellingskategori, en kommentar som beskriver resultatet, samt navn og signatur på kontrollør.

På [Valgmedarbeiderportalen](#) ligger tilgjengelig et dokumentasjonsskjema for stikkprøvekontroll som kan benyttes for å holde oversikt over stikkprøver.